

ES BALVAS BIOĻĢISKĀS RAŽOŠANAS JOMĀ

Vispārīgs ievads

Bioloģiskās ražošanas pieaugums ievērojami palīdz samazināt ķīmisko mēslošanas līdzekļu, pesticīdu un pretmikrobu līdzekļu izmantojumu un pozitīvi ietekmē mūsu klimatu, vidi, bioloģisko daudzveidību un dzīvnieku labturību. Tika noteikts, ka bioloģiskajai ražošanai ir centrāla loma Eiropas zaļā kursa, stratēģijas “No lauka līdz galdam” un Biodaudzveidības stratēģijas mērķu sasniegšanā. Līdz ar to Komisija ir noteikusi mērķi līdz 2030. gadam panākt, ka 25 % no ES lauksaimniecības zemes tiek atvēlēti bioloģiskajai lauksaimniecībai, un gādāt par bioloģiskās akvakultūras attīstību.

Lai atbalstītu minēto mērķi, Komisija 2021. gada martā pieņēma rīcības plānu attiecībā uz bioloģiskās ražošanas attīstību¹. Šī rīcības plāna pamatā ir pieeja, ka patērētāju pieprasījumam pēc bioloģiskajiem produktiem jāpieaug, lai stimulētu bioloģisko ražošanu. Tālab cita starpā ir jāpalielina sabiedrības informētība par bioloģiskās ražošanas iezīmēm un ieguvumiem. Šajā nolūkā rīcības plāns paredz ikgadējas balvas, ar kurām tiek atzīta izcilība bioloģiskās vērtības ķēdē. Šīs balvas 2024. gadā tiks piešķirtas jau trešo reizi.

Noklikšķiniet [te](#), ja vēlaties noskatīties video par 2023. gada laureātiem.

Ir plānotas septiņas balvu kategorijas, kas satur astoņas dažādas balvas:

- 1. kategorija: Labākā bioloģiskā lauksaimniece un labākais bioloģiskais lauksaimnieks²
- 2. kategorija: Labākais reģions bioloģiskās ražošanas jomā
- 3. kategorija: Labākā pilsēta bioloģiskās ražošanas jomā
- 4. kategorija: Labākais “bioapgabals” bioloģiskās ražošanas jomā
- 5. kategorija: Labākais MVU, kas pārstrādā bioloģiskus pārtikas produktus³
- 6. kategorija: Labākais bioloģisko pārtikas produktu mazumtirgotājs
- 7. kategorija: Labākais bioloģiskais restorāns / ēdināšanas pakalpojuma sniedzējs⁴

Šīs balvas nebūs finansiālas, un tās piešķirs 2024. gada 23. septembrī, kas ir ES Bioloģiskās ražošanas diena.

Ievads uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus

- 1. kategorija: balvas “**Labākā bioloģiskā lauksaimniece**” un “**Labākais bioloģiskais lauksaimnieks**” mērķis ir apbalvot vienu **lauksaimnieku un vienu lauksaimnieci**, kuri ir izstrādājuši izcilu, inovatīvu, ilgtspējīgu un iedvesmojošu projektu, kas rada reālu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai un patēriņam.

¹ Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par rīcības plānu attiecībā uz bioloģiskās ražošanas attīstību:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX%3A52021DC0141>

²Ieskaitot lauksaimniecību un akvakultūru

³Ieskaitot bioloģiskās akvakultūras produktu pārstrādi

⁴ Restorāns (atsevišķs restorāns vai viesnīcas restorāns) un/vai ēdināšanas pakalpojumu sniedzējs (kulinārija vai ēdnīca)

- 2. kategorija: balvas “**Labākais reģions bioloģiskās ražošanas jomā**” mērķis ir apbalvot reģionu, kurš izstrādājis izcilu, inovatīvu, ilgtspējīgu un iedvesmojošu projektu, kas rada reālu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai un patēriņam.
- 3. kategorija: balvas “**Labākā pilsēta bioloģiskās ražošanas jomā**” mērķis ir apbalvot pilsētu, kura izstrādājusi izcilu, inovatīvu, ilgtspējīgu un iedvesmojošu projektu, kas rada reālu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai un patēriņam.
- 4. kategorija: balvas “**Labākais “bioapgabals” bioloģiskās ražošanas jomā**” mērķis ir apbalvot “bioapbagalu”, kurš izstrādājis izcilu, novatorisku, ilgtspējīgu un iedvesmojošu projektu, kurš sniedz reālu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai un patēriņam.
- 5. kategorija: balvas “**Labākais bioloģisko pārtikas produktu pārstrādes MVU**” mērķis ir apbalvot MVU (mazo vai vidējo uzņēmumu), kas pārstrādā bioloģiskos produktus un ir izstrādājis izcilu, inovatīvu, ilgtspējīgu un iedvesmojošu projektu, kurš rada reālu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai un patēriņam.
- 6. kategorija: balvas “**Labākais bioloģisko pārtikas produktu mazumtirgotājs**” mērķis ir apbalvot bioloģisko pārtikas produktu mazumtirgotāju, kurš ir izstrādājis izcilu, inovatīvu, ilgtspējīgu un iedvesmojošu projektu, kas rada reālu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai un patēriņam.
- 7. kategorija: balvas “**Labākais bioloģiskais restorāns / ēdināšanas pakalpojumu sniedzējs**” mērķis ir apbalvot MVU, restorānu (neatkarīgu vai tādu, kurš ir daļa no viesnīcas) un/vai ēdināšanas pakalpojumu sniedzēju (kulināriju vai ēdnīcu), kas savā ēdienkartē piedāvā bioloģiskus sertificētus produktus un ir izstrādājis izcilu, inovatīvu, ilgtspējīgu un iedvesmojošu projektu, kurš rada reālu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai un patēriņam.

Atbilstības un atlases kritēriji

1. Pieteikumiem attiecībā uz ES bioloģiskās ražošanas balvām jāatbilst šādiem atlases kritērijiem:

a) Pieteikums kādai no balvām sākas ar šo tīmekļvietni:

https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-action-plan/eu-organic-awards_en?prefLang=lv

Tur atradīsiet saiti uz tiešsaistes pieteikuma veidlapām katrai balvai. Jums jāiesniedz savs pieteikums vēlākais **2024. gada 12. maijā plkst. 23.59.59 pēc Centrāleiropas vasaras laiks**.

b) Pieteikumiem jābūt kādā no ES oficiālajām valodām.

c) Pieteikuma iesniedzējiem jābūt juridiskām vai fiziskām personām, kas veic uzņēmējdarbību vai dzīvo kādā no 27 ES dalībvalstīm.

d) Iesniegtajam projektam jābūt īstenotam ES, un tam nepārprotami ir jābūt saistītam ar **vienu** no septiņām balvas kategorijām / astoņām balvām. Vienu un to pašu projektu nevar iesniegt vairākām balvas kategorijām/balvām. Katrs pretendents var pieteikties **tikai vienai balvai**. Attiecībā vienu balvu ir atļauts iesniegt tikai vienu pieteikumu.

e) Agrākie šā konkursa laureāti nevar atkārtoti pieteikties 2024. gada konkursam. Agrākie šā konkursa finālisti, kas nav tikuši apbalvoti, var atkārtoti pieteikties 2024. gada konkursam.

f) Projektam jābūt vai nu jau pilnībā īstenotam, vai arī tam jābūt pietiekami lielā mērā īstenotam, lai žūrija varētu to izvērtēt (t. i., praktisks īstenojums ļauj demonstrēt rezultātu).

g) Specifiski atlases kritēriji katrai balvas kategorijai:

- **Labākā lauksaimniece, kas nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību (sieviete) un labākais lauksaimnieks, kas nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību (vīrietis):** sertificēts(-a) saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2018/848⁵;
- **Labākais reģions bioloģiskās ražošanas jomā:** nav īpašu atlases kritēriju;
- **Labākā pilsēta bioloģiskās ražošanas jomā:** nav īpašu atlases kritēriju; ja pilsēta apsaimnieko vienu vai vairākas bioloģiskās saimniecības vai veikalus, tai ir jāiesniedz pierādījums par to bioloģisko sertifikāciju. Šim pierādījumam ir jābūt pieteikuma iesniegšanas brīdī ir derīgam sertifikātam;
- **Labākais "bioapgabals" bioloģiskās ražošanas jomā:** "bioapgabals" ir ģeogrāfiska teritorija, kurā lauksaimnieki, sabiedrība, tūrisma operatori, apvienības un publiskās iestādes vienojas par vietējo resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kuras pamatā ir bioloģiskie principi un prakse.
- **Labākā bioloģisko pārtikas produktu pārstrādes MVU balva:** saskaņā ar Regulu (ES) 2018/848 sertificēts uzņēmums, kura produkti ir 100 % bioloģiski un kurš un atbilst MVU definīcijai⁶ (uzņēmums, kurā nodarbinātas mazāk nekā 250 personas un kura gada apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus eiro un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 43 miljonus eiro); Kooperatīvus var uzskatīt par uzņēmumiem. Pārstrāde traktējama saskaņā ar definējumu Regulā (EK) Nr. 852/2004⁷;
- **Labākā bioloģisko pārtikas produktu mazumtirgotāja balva:** saskaņā ar Regulu (ES) 2018/848 sertificēts uzņēmums, kas pārdod tikai 100 % bioloģiski ražotas preces (izņemot nepārtikas preces vai produktus, kuri nav pieejami bioloģiskā formā) un atbilst MVU definīcijai⁸ (uzņēmums, kurā nodarbinātas mazāk nekā 250 personas un kura gada apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus eiro un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 43 miljonus eiro). Kooperatīvus var uzskatīt par uzņēmumiem;
- **Labākais bioloģiskais restorāns / ēdināšanas pakalpojuma sniedzējs:** uzņēmums, kas savā ēdienkartē, ciktāl tas ir iespējams, piedāvā tikai bioloģiskus sertificētus produktus un atbilst MVU

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Regula (ES) 2018/848 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018R0848>)

⁶ Komisijas 2003. gada 6. maija lēmums par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>)

⁷ Definīcijas Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 852/2004 par pārtikas produktu higiēnu 2. panta m), n) un o) punktā nosaka šo:

- (m) "pārstrāde" ir jebkura darbība, tostarp karsēšana, kūpināšana, konservēšana, nogatavināšana, žāvēšana, marinēšana, ekstrakcija, ekstrūzija vai vairāki šie procesi kopā, kas būtiski izmaina sākotnējo produktu;
- (n) "neapstrādāti produkti" ir pārtikas produkti, kas nav apstrādāti, tostarp produkti, kas ir sadalīti, atdalīti, sagriezti šķēlēs, kapāti, atkauloti, samalti, atdalīti no ādas vai mizas, malti, griezti, tīrīti, apgraizīti, lobīti, slīpēti, dzesināti, saldēti, dziļi sasaldēti vai atkausēti;
- (o) "pārstrādes produkti" ir pārtikas produkti, ko iegūst pēc neapstrādātu produktu pārstrādes. Minētajos produktos var būt sastāvdaļas, kas ir nepieciešamas to ražošanai vai konkrētu īpašību piešķiršanai.

⁸ Komisijas 2003. gada 6. maija lēmums par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>)

definīcijai⁹ (uzņēmums, kurā nodarbinātas mazāk nekā 250 personas un kura gada apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus eiro un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 43 miljonus eiro). Kooperatīvus var uzskatīt par uzņēmumiem.

2. Visus atbilstīgos pieteikumus izvērtēs ES Bioloģiskās ražošanas balvas žūrija, ņemot vērā šādus horizontālos kritērijus:

- **Izcilība:** laureāts ir izstrādājis augstas kvalitātes iniciatīvu, kas rada reālu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai. Iniciatīva ir ar pozitīvu ietekmi un labiem rezultātiem salīdzinājumā ar sākotnējiem mērķiem. Projekti parāda to ietekmi uz attiecīgo jomu un teritoriju un demonstrē savus rezultātus salīdzinājumā ar sākotnēji noteiktajiem mērķiem.
- **Projekta inovatīvais raksturs izvēlētajā balvas kategorijā:** projekti ir neparasti: tie piedāvā jaunas pieejas vai organizatoriskās metodes vai uzrāda jaunus vai ievērojami labākus rezultātus attiecībā uz bioloģisko ražošanu. Inovatīvā rakstura kritēriji ir sīkāk izklāstīti katras kategorijas konkrētajā sadaļā.
- **Projekta ilgtspējas pīlāri (vide, sociālā joma un ekonomika):** projekti, sīki izklāstot to, kā tie apmierina katra ilgtspējas pīlāra 3 dažādās apakšsadaļas, parāda, ka tie ir ilgtspējīgi un ka tiem ir nākotne kā patstāvīgai iniciatīvai vai projektam.
- **Pārnesamība un iespēja projektu atkārti īstenot citur ES:** projekts parāda, ka tas ir laba prakse, kas iedvesmo vai varētu iedvesmot citus projektus plašākā (ES) kontekstā. Projekts arī parāda, ka tā rīcībā ir līdzekļi, kas ļauj informēt par tā mērķiem un rezultātiem.

Pieteikumu iesniedzēji tiks aicināti atbildēt uz orientējošiem jautājumiem, no kuriem daži būs saistīti ar četriem bioloģiskās ražošanas principiem un ilgtspējas pīlāriem. Šie jautājumi palīdzēs pieteikumu iesniedzējiem labāk strukturēt savas atbildes un žūrijai — iegūt vairāk informācijas par pieteikumu iesniedzējiem.

⁹ Komisijas 2003. gada 6. maija lēmums par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>).